

8.SINIF 1.ÜNİTE DERS NOTLARI

Uyanan Avrupa ve Sarsılan Osmanlı

Kazanım Ders Notu - 1

» Sanayi İnkılabı

- Avrupalı devletler zamanla bilimsel bilgiyi teknolojiye aktarıp buhar gücüyle çalışan gemiler icat ettiler ve dokuma fabrikaları kurdular.
- Böylece **Sanayi İnkılabı** doğdu. Küçük atölyelerin yerini büyük fabrikalar; insan gücünün yerini makine gücü aldı.
- Makineler sayesinde **üretim hızla arttı**. Artan üretimle birlikte **ham madde ve pazar ihtiyacı** da arttı.
- Avrupalı devletler ihtiyaç duydukları ham maddeyi henüz sanayileşmemiş ülkelerden karşılayıp ürettikleri ürünleri de aynı ülkelerde pazarladılar.
- Böylece **sömürgecilik** kısa sürede gelişti. Sömürge yarışında başı çeken İngiltere, geniş bir sömürge imparatorluğu kurdu.
- İngiltere'yi diğer Avrupalı devletler takip etti. Avrupalı devletler arasında başlayan **sömürge yarışı**, **ham madde ve pazar rekabetini de artırdı**.
- Artan bu rekabet zamanla **Birinci Dünya Savaşı'na zemin hazırladı**.

» Fransız İhtilali

- Fransız İhtilali'nin** (1789) sonuçları da Osmanlı Devleti üzerinde etkili oldu.
- İhtilalle birlikte hürriyet, eşitlik, adalet ve milliyetçilik gibi fikirler dünyaya yayıldı. Özellikle **milliyetçilik fikri, çok uluslu imparatorlukları olumsuz etkiledi**.
- Fransızlar milliyetçilik fikrini **"Her millete bir devlet"** sloganıyla dış politikada bir araç olarak kullandılar.
- Bu fikrin en fazla etkilediği devletlerden biri Osmanlı Devleti oldu. **Milliyetçilik fikrinden etkilenen azınlıklar**, Avrupalı devletlerin de kışkırtmasıyla **isyan etmeye başladılar**.
- Sırp, Bulgar, Rum, Yahudi, Arnavut, Boşnak gibi milletler Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik düşüncesi ile isyan edip bağımsızlıklarını kazandılar**.
- Asırlardır Balkanlarda Osmanlı hâkimiyeti altında bir arada ve huzur içinde yaşayan **Rum, Bulgar, Sırp, Yahudi, Arnavut, Boşnak gibi milletler Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik düşüncesi ile isyan edip bağımsızlıklarını kazandılar**.

» Sarsılan Osmanlı

- XIX. yüzyılda Avrupalı devletlerden yüksek faizle borç alan Osmanlı, bu borçlarını ödeyemeyince alacaklı devletler bir araya gelerek **Düyyûn-u Umûmiye (Genel Borçlar İdaresi)** adında uluslararası bir teşkilat kurdular (1881). Bu teşkilat ile **alacaklı devletler Osmanlı gelir kaynaklarının büyük bir kısmına el koydular**. Gerek Düyyûn-u Umûmiye Teşkilatı gerekse kapitülasyonlar Osmanlı Devleti'nin **ekonomik bağımsızlığına büyük zarar verdi**.
- Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali gibi Avrupa'da meydana gelen tüm bu gelişmeler Osmanlı Devleti'ni siyasi, sosyal ve ekonomik olarak olumsuz etkilediği gibi devleti dağılma noktasına getirdi**. Devleti dağılmaktan kurtarmak isteyen bazı yönetici ve aydınlar çeşitli fikirler geliştirdiler.

Bu fikir akımları şunlardır:

- Osmanlıcılık
- İslamcılık
- Batıcılık
- Türkçülük

Sanayi
İnkılabı

18. yy

Fransız
İhtilali

1789

Tanzimat
Fermanı

1839

Islahat
Fermanı

1856

I. Meşrutiyet'in
İlan Edilmesi

1876

II. Meşrutiyet'in
İlan Edilmesi

1908

Uyanan Avrupa ve Sarsılan Osmanlı

Kazanım Ders Notu - 1

» Fikir Akımları

Osmanlıcılık

Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan **herkesi, hiçbir ayırım yapmadan** Osmanlı vatandaşı olarak kabul eden düşünce akımıdır. Bu düşünce ile herkes **eşit haklara** sahip olacağından dağılmanın önüne geçileceği düşünülmüştür.

İslamcılık

Tüm Müslümanları Osmanlı halifesinin etrafında toplamayı amaçlayan düşünce akımıdır. Bu akıma göre, devletin parçalanmasını önlemek için sadece Müslümanları bir çatı altında toplamak gereklidir. Diğer adı **Ümmetçiliktir**.

Batıcılık

Osmanlı'nın dağılmasının temel nedenini Batı'nın bilim ve tekniğinden uzak kalmasına bağlayan bu fikir akımı kurtuluş yolunun ancak Batı'ya ayak uydurmadan geçtiğini savunmuştur. Diğer adı **Garpçılıktır**.

Türkçülük

En son ortaya atılan fikir akımıdır. Dünyadaki bütün Türklerin bir yönetim altında toplanmasını amaçlayan düşünce akımıdır. Amacı büyük bir Türk dünyası oluşturmak yani Turancılığı gerçekleştirmektir. Diğer adı **Pantürkizmdir**.

» Dağılmayı Önleme Çabaları

Fransız İhtilali sonrası başlayan **milliyetçilik (ulusçuluk)** akımının etkisiyle Osmanlı topraklarında yaşayan azınlıkların bu ayrılıkçı düşüncelerini yok etmek ve **devletin parçalanmasının önüne geçmek amacıyla** yöneticiler tarafından değişik zamanlarda aşağıdaki önlemler alınmıştır.

» Tanzimat Fermanı

1839 yılında yayınlanan bu ferman ile Osmanlı topraklarında yaşayan **herkes din, ırk ayrımı yapılmaksızın eşit kabul edilmiş**, bu yolla azınlıkların devlete olan bağlılığını artırmak ve devletin dağılmasının önüne geçilmek istenmiştir. Ancak bağımsızlık hayaline kapılan azınlıklar, atılan bu adımlara rağmen isyan etmekten vazgeçmemişlerdir.

» I. Meşrutiyet

"Halkın yönetime katılması ile devletin dağılmasının önlenebileceğini" vurgulayan Jön Türkler bu fikre katılan Padişah Abdülaziz'i tahttan indirdiler ve meşrutiyet sistemine geçme sözü aldıkları II. Abdülhamit'i padişah yaptılar. II. Abdülhamit verdiği sözü tutarak **Kanun-i Esasi** adıyla Türk tarihinin ilk anayasasını hazırlattı (1876). Anayasa gereği I. Meşrutiyet ilan edildi ve **halkın ilk defa yönetime katılmasını sağlandı**.

» Islahat Fermanı

1856'da Avrupalı devletlerin de baskısıyla Islahat Fermanı adıyla yeni bir ferman yayınlanmıştır. Bu ferman ile Osmanlı topraklarında yaşayan **gayrimüslimlere fazladan haklar verilerek milliyetçilikten kaynaklanan dağılmanın önüne geçilmek istenmiştir**. Ancak buna rağmen azınlık isyanları önlenememiştir.

» II. Meşrutiyet

1908 yılında askerlerden oluşan bir grup olan **İttihat ve Terakki** adlı cemiyet, Mebusan Meclisinin tekrar açılması ve meşrutiyetin ilan edilerek **halkın tekrar yönetime katılmasıyla** devletin dağılmayacağını belirterek padişah II. Abdülhamit'e II. Meşrutiyet'i ilan ettirmiş ve **Mebusan Meclisini** tekrar açtırmıştır.

Sanayi
İnkılabı

18. yy

Fransız
İhtilali

1789

Tanzimat
Fermanı

1839

Islahat
Fermanı

1856

I. Meşrutiyet'in
İlan Edilmesi

1876

II. Meşrutiyet'in
İlan Edilmesi

1908

Mavi Gözlü Çocuk: Mustafa

Kazanım Ders Notu - 2

» Mustafa Kemal'in Çocukluğu

Ailesi

- Annesi** : Zübeyde Hanım (Ev Hanımı)
Babası : Ali Rıza Efendi (Gümrük Memuru)
Doğum yeri : Selanik

Mustafa; sevgi, saygı ve dayanışma duygularının yoğun olduğu bir aile ortamında yetişmiştir. Aile hayatına büyük önem veren ve ilk ilhamını ailesinden aldığını sık sık dile getiren Mustafa Kemal, birçok konuşmasında ailenin önemine vurgu yapmıştır.

Batı'ya Erken Açılan Kent: Selanik

Şehrin Sosyal ve Etnik Yapısı: Mustafa'nın doğduğu yer olan Selanik şehri Türk, Rum, Bulgar, Ermeni, Sırp gibi birçok milletin bir arada yaşadığı **çok uluslu** bir yapıya sahipti.

Şehrin Kültürel Yapısı: Batı'dan gelen **fikir akımlarına** açık, çeşitli **gazete ve dergilerin** kolayca temin edilebildiği bir şehirdir.

Şehrin Ekonomik Yapısı: Selânik, önemli bir **liman şehri** olmasının yanında **demir yolu** ile de önemli şehirlere bağlanmaktaydı. Bu durum Selanik'in hem ekonomik açıdan gelişmesini hem de Batı ile etkileşimini kolaylaştırmıştır.

» Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı

Osmanlı Devleti'nde Batı tarzı eğitim veren okullar, dini eğitim veren medreseler, azınlık okulları ve yabancı okulların bir arada bulunması **eğitim ve öğretimde birlik olmadığının, farklı fikir, kültür ve anlayışa sahip insanlar yetiştirecek bir yapıda olduğunun** kanıtıdır.

Mustafa Kemal'in Sırasıyla Gittiği Okullar

- 1) Mahalle Mektebi 2) Şemsi Efendi Mektebi 3) Selanik Mülkiye Rüştiyesi
 4) Selanik Askeri Rüştiyesi 5) Manastır Askeri İdadisi 6) İstanbul Harp Okulu 7) İstanbul Harp Akademisi

» Mahalle ve Şemsi Efendi Mektepleri

- Mustafa, okul çağına gelince annesi ve babası arasında eğitimi konusunda görüş ayrılığı ortaya çıktı.
- Annesi Mustafa'nın dini eğitim alması için Mahalle Mektebine gitmesini istiyordu. Babası ise Mustafa'yı modern yöntemlere göre eğitim alacağı Şemsi Efendi Mektebine göndermek istiyordu.
- Ali Rıza Bey, Mustafa'yı önce Mahalle Mektebine yazdırarak eşinin gönlünü aldı. Kısa bir süre sonra ise Şemsi Efendi Mektebine yazdırdı.

» Selanik Mülkiye Rüştiyesi

- Mustafa, Şemsi Efendi Mektebine devam ederken babası Ali Rıza Efendi vefat etti.
- Eşinin ölümüyle maddi sıkıntılar yaşayan Zübeyde Hanım, çocuklarını alıp ağabeyinin çiftliğine gitti.
- Mustafa çiftlik hayatını sevse de okumak istiyordu. Zübeyde Hanım, oğlunun üzüldüğünü görünce okuması için onu Selanik'teki akrabalarının yanına gönderdi.
- Mustafa bu kez ortaokul eğitimi almak için Selanik Mülkiye Rüştiyesine başladı.

Mustafa Kemal'in Doğumu

1881

Mahalle ve Şemsi Efendi Mektepleri

1886

Selanik Mülkiye Rüştiyesi

1894

Selanik Askeri Rüştiyesi

1894

Manastır Askeri İdadisi

1896

İstanbul Harp Okulu

1899

İstanbul Harp Akademisi

1902

» Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı

Rüştiyenin günümüzdeki karşılığı **ortaokul**, idadisinin ise **lisedir**.

» Selanik Askeri Rüştiyesi

- Mustafa askeri okula giden çocukların kıyafetlerini görüp etkilenmiş ve asker olmaya karar vermiştir.
- Annesi ise oğlunun asker olmasını istemiyordu. Mustafa, annesinden gizlice askeri okul sınavlarına girmiş ve sınavı başarıyla kazanmıştır. Böylelikle Mustafa'nın askeri hayatı başlamıştır.
- Mustafa zekasıyla bu okulda da kendisini sevdirmiştir. Matematik dersine oldukça ilgilidir. Aynı ismi taşıdığı matematik öğretmeni, karışıklık çıkarmaması için Mustafa'ya "**Kemal**" ismini vermiştir.

» Manastır Askeri İdadisi

- Mustafa Kemal, lise eğitimi için Manastır Askeri İdadisinin sınavlarına girdi ve başarılı oldu. Mustafa Kemal burada Fransız yazarları okuyarak **eşitlik, adalet, demokrasi, insan hakları** gibi fikirleri öğrenmiştir.
- Türk yazarları okuyarak **Türk milliyetçiliği** fikirlerini öğrenmiştir. Devletin içinde bulunduğu durum ve sorunlarla ilk kez burada ilgilenmeye başlamıştır.
- Bu okulda iken Türk - Yunan Savaşı'na katılmak için okuldan kaçması **vatanseverliğinin** göstergesidir.

» İstanbul Harp Okulu

- Mustafa Kemal'in Osmanlı'nın başkentine ilk kez gelmesi Harp Okuluna başlamasıyla oldu. İstanbul hem modern hem de geleneksel yaşam biçiminin sürdürüldüğü bir şehirdi.
- Devlet sorunlarıyla ilgilenen ve padişah II. Abdülhamit'e meşrutiyeti kabul ettirmek isteyen İttihat ve Terakki Cemiyeti de giderek bu şehirde kendini hissettiriyordu.
- Mustafa Kemal, Manastır'da edindiği bilgileri İstanbul'daki arkadaşlarına aktarma fırsatı buldu. 1902 yılında bu okuldan "**teğmen**" rütbesiyle mezun oldu.

» İstanbul Harp Akademisi

- Mustafa Kemal, Harp Okulunda kurmaylık sınavına girmiş ve başarılı olmuştur. Bu sayede Harp Akademisine girme şansı bulmuştur.
- Arkadaşlarıyla sık sık devlet sorunlarını konuşuyordu. Arkadaşlarıyla devlet sorunlarını anlattıkları el yazması gizli bir gazete hazırlama çalışması da olmuştur.
- 1905 yılında "**kurmay yüzbaşı**" rütbesiyle Harp Akademisini başarıyla tamamlamasına rağmen Makedonya'ya gönderileceğini beklerken fikirlerinden dolayı Şam'da bulunan 5. Ordu Komutanlığına atanmıştır.

- Mustafa Kemal'in İstanbul'da arkadaşlarını toplayarak ülke meseleleri hakkında bilgilendirmesi, el yazması gazete hazırlamayı organize etmesi **liderlik** ve **örgütleyicilik (teşkilatçılık)** kişilik özelliklerine sahip olduğunun kanıtıdır.
- Mustafa Kemal; Harp Okulundan "teğmen", Harp Akademisinden "kurmay yüzbaşı" rütbesiyle mezun olmuştur. **İlk görev yeri Şam 5. Ordu Komutanlığıdır.**

Mustafa Kemal'in Doğumu	Mahalle ve Şemsi Efendi Mektepleri	Selanik Mülkiye Rüştiyesi	Selanik Askeri Rüştiyesi	Manastır Askeri İdadisi	İstanbul Harp Okulu	İstanbul Harp Akademisi
1881	1886	1894	1894	1896	1899	1902

» Mustafa Kemal'in Fikir Hayatı

» Mustafa Kemal'in fikir yapısı üzerinde

- Doğup büyüdüğü ortamın sosyal, siyasi ve kültürel özelliği,
- Yaşadığı olaylar, savaşlar ve görev aldığı yerler,
- Okuduğu kitaplar ve bu kitapları yazan kişilerin özellikleri,
- Eğitim ve öğretim hayatındaki olaylar ve öğretmenleri,
- Osmanlı'nın son zamanlarında içinde bulunduğu olumsuz durum oldukça etkili olmuştur.

» M. Kemal'i etkileyen Türk düşünürler

- Namık Kemal
- Ziya Gökalp
- Tevfik Fikret
- Mehmet Emin Yurdakul

gibi Türk yazar ve düşünürler eserleri ve fikirleriyle Mustafa Kemal'in **vatansever** ve **milliyetçi** düşünceleri üzerinde etkili olmuşlardır.

» M. Kemal'i etkileyen yabancı düşünürler

Fransız İhtilali'ni başlatan;

- Montesquieu,
- Voltaire,
- J. J. Rousseau

gibi yazarların eserlerini okuyan Mustafa Kemal, **adalet, eşitlik, insan hakları, hürriyet ve demokrasi fikirlerini** öğrenmiştir.

Mustafa Kemal'in fikir hayatı üzerinde öğretmenleri ve arkadaşlarının da rolü olmuştur. Bunlardan bazıları şunlardır:

Ömer Naci : Manastır Askeri İdadisinde yakın arkadaşıdır. Mustafa Kemal'in güzel konuşma ve hitabete olan ilgisini daha da artırmıştır.

Yüzbaşı Mustafa Bey: Mustafa Kemal'in Selanik Askerî Rüştiyesinde matematik öğretmenidir. Mustafa'nın yeteneklerini sezip ona "Kemal" adını vermiştir.

Yüzbaşı Nakiüddin Bey: Askerî Rüştiyede Fransızca öğretmenidir ve Mustafa Kemal'in geleceğe ilişkin ilk fikirlerinin oluşmasında katkıları olmuştur.

Kolağası Mehmet Tevfik Bey: Askeri İdadideki tarih öğretmenidir. Mustafa Kemal'e tarih sevgisi aşılamış ve Mustafa Kemal'de tarih alanında yeni ufuklar açmıştır.

Mehmet Asım Efendi: Askeri İdadi yıllarındaki öğretmenidir. Mustafa Kemal'in askerlik mesleğinden uzaklaşabileceğini düşünerek edebiyata çok fazla yönelmemesini söylemiştir.

İlk görev yeri: Şam	Vatan ve Hürriyet Cemiyeti	31 Mart Olayı	Pikardi Manevraları	Trablusgarp Savaşı	I. Balkan Savaşı	II. Balkan Savaşı
1905	1906	1909	1910	1911	1912	1913

Adım Adım Liderliğe

Kazanım Ders Notu - 4

» Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

» Şam Günleri

- Mustafa Kemal, **ilk görev yeri** olan Şam'da görevliyken devlet meseleleriyle ilgilenmiş ve "**Vatan ve Hürriyet**" adıyla gizli bir cemiyet kurmuştur. Bu cemiyetin kurulması Mustafa Kemal'in **liderlik, teşkilatçılık, vatanseverlik** kişilik özelliklerini yansıtmaktadır. Daha sonra gizlice Selanik'e geçerek burada **Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin** şubesini açmıştır.
- 13 Ekim 1907'de Manastır'da bulunan 3. Ordu Karargâhına atandı. Bu ordunun Selanik'teki biriminde görevlendirildi.

» Selanik Günleri

- Mustafa Kemal burada etkin bir güç olan **İttihat ve Terakki** ile birlikte faaliyetlerini yürüttü. Daha sonra Vatan ve Hürriyet Cemiyetini, İttihat ve Terakki Cemiyetinin bünyesine dahil etti.
- 3. Ordu Selanik Tümeni Kurmay Başkanlığına** atanan Mustafa Kemal, bu görevdeyken 31 Mart Vakası'nı bastırmak için Hareket Ordusu'nda görev aldı.
- II. Meşrutiyet'ten sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti giderek devlet işlerine müdahale etmeye başladı. Ordunun siyasete karışmamasından yana olan Mustafa Kemal, İttihat ve Terakki ile yollarını ayırdı.

» 31 Mart Olayı

İstanbul'da bazı kişiler meşrutiyeti yıkmak için 13 Nisan 1909 tarihinde bir isyan çıkardı. Rumi takvime göre 31 Mart tarihinde başlayan bu isyana **31 Mart Olayı** adı verilmiştir. Olayın başlaması üzerine Selanik'te bulunan ve başında Mahmut Şevket Paşa'nın bulunduğu, **kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in** yaptığı **Hareket Ordusu** İstanbul'a gelip isyanı bastırmıştır. **31 Mart Olayı**, Türk tarihinde **ilk kez** mevcut **rejime karşı** çıkmış bir ayaklanmadır. Hareket Ordusu ismini Mustafa Kemal vermiştir.

» Trablusgarp Savaşı

Taraflar : İtalya - Osmanlı Devleti
Savaşın Nedeni: İtalya'nın Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki sömürülmemiş toprağı olan Trablusgarp'a göz dikmesi.
Savaşın Gelişimi: Mısır, İngiltere'nin elinde olduğu için Osmanlı karadan ordu gönderemedi. Deniz gücü neredeyse olmayan Osmanlı, denizden de yardım götüremedi. Osmanlı yönetimi, Trablusgarp'ı savunabilmek için bazı subayları gizlice bölgeye gönderdi. Aralarında Mustafa Kemal'in de bulunduğu bu subaylar kılık değiştirerek Trablusgarp'a gittiler. **Derne ve Tobruk** şehirlerinde Mustafa Kemal, halkı örgütleyerek İtalyanlara karşı başarılı olmuştur.
Savaşın Sonucu: Osmanlı hem deniz gücünün olmayışı hem de o sıralarda başlayan Balkan Savaşları nedeniyle İtalya ile barış yapmak zorunda kaldı. Savaş, imzalanan "**Uşi Antlaşması**" ile sona erdi. Bu antlaşma ile Trablusgarp İtalya'ya bırakıldı. On İki Ada ise geçici olarak İtalya'ya verildi.

» I. Balkan Savaşı

Osmanlı Devleti'nin Balkan topraklarını ele geçirmek isteyen **Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ**, Rusya'nın kışkırtmasıyla birleşerek Osmanlı Devleti'ne saldırdılar. Ordu içindeki karışıklıklar ve malzemelerin zamanında gelememesi nedeniyle İstanbul ve Gelibolu hariç tüm Trakya topraklarımızı kaybettik.

» II. Balkan Savaşı

I. Balkan Savaşı'nda Osmanlı topraklarından en fazla payı Bulgaristan'ın alması bu savaşa neden oldu. Balkan devletleri arasındaki bu anlaşmazlıktan yararlanan **Osmanlı, Edirne ve Kırklareli'yi kurtarmayı başardı**. **Mustafa Kemal**, bu savaşta Bolayır Kolordusu Kurmay Başkanlığı görevine getirildi. **Edirne ve civarının kurtarılmasında aktif rol oynadı**.

İlk görev yeri: Şam	Vatan ve Hürriyet Cemiyeti	31 Mart Olayı	Pikardi Manevraları	Trablusgarp Savaşı	I. Balkan Savaşı	II. Balkan Savaşı
1905	1906	1909	1910	1911	1912	1913

8.SINIF 2.ÜNİTE DERS NOTLARI

I. Dünya Savaşı

Kazanım Ders Notu - 5

I. Dünya Savaşı'nın Nedenleri

Savaşın Genel, Esas, Temel Nedenleri

- Sömürgecilik
- Ham madde yarışı
- Pazar rekabeti
- Silahlanma yarışı
- Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik akımı

Savaşın Özel Nedenleri

- Almanya ve Fransa arasındaki Alsas-Loren sorunu
- Rusya'nın Panslavizm ve sıcak denizlere inme politikası
- Avusturya – Macaristan'ın Balkanları ele geçirmek istemesi

Savaşı Başlatan Olay

- Sırp bir öğrencinin, Avusturya Macaristan veliahdını öldürmesi
- Veliahdın öldürülmesi ile Avusturya Macaristan, Sırlara savaş açtı. Sırların koruyuculuğunu üstlenen Ruslar da karşı savaş açınca savaş bloklar arasında başlayıp kısa sürede tüm dünyaya yayıldı.

I. Dünya Savaşı Öncesi Gruplar

Üçlü İtilaf Devletleri

- İngiltere
- Fransa
- Rusya

Üçlü İttifak Devletleri

- Almanya
- İtalya
- Avusturya- Macaristan

I. Dünya Savaşı Sırasında Gruplar

İtilaf Devletleri

- İngiltere
- Fransa
- Rusya
- Yunanistan
- İtalya
- ABD
- Japonya
- Sırbistan

İttifak Devletleri

- Almanya
- Avusturya- Macaristan
- Osmanlı Devleti
- Bulgaristan

I. Dünya Savaşı başlamadan önce **İtalya**, İttifak Devletlerinin yanındayken savaş başladıktan sonra İtilaf Devletlerinin yanına geçmiştir.

İtalya'nın Taraf Değiştirmesinin Nedenleri

- Trablusgarp Savaşı'nda İngiltere'den yardım alması
- Anadolu topraklarından Ege ve Akdeniz bölgelerinin İtalya'ya vaat edilmesi

DİKKAT: İtalya, taraf değiştiren tek ülkedir.

Savaş Öncesi Osmanlı'nın Durumu

Osmanlı ilk başta İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girmek istedi. Ancak İtilaf Devletleri, Osmanlı'yı paylaşma planları yaptıkları için kendi yanlarında savaşa almadılar. Bu durum üzerine Osmanlı;

- Siyasi yalnızlıktan kurtulmak
- Son zamanlarda kaybettiği yerleri geri almak
- Kapitülasyonları kaldırmak gibi nedenlerden dolayı savaşa girme kararı aldı.

Almanya'nın Osmanlı'yı Yanında İstemesinin Nedenleri

- Osmanlı'nın jeopolitik konumundan yararlanmak istemesi (Boğazlar ve Süveyş Kanalı)
- Cephe sayısını artırarak yükünü hafifletmek istemesi
- Osmanlı'nın halifelik yani dini gücünden yararlanmak istemesi
- Osmanlı'nın yer altı ve yer üstü zenginlikleri ile insan gücünden yararlanmak istemesi

Osmanlı'nın Almanya'yı Tercih Etmesinin Nedenleri

- İngiltere ve Fransa'nın Osmanlı topraklarında gözleminin olması ve Osmanlı'yı yanlarında istememeleri
- İttihat ve Terakki'nin Almanya'nın savaşı kazanaacağı düşüncesi (Enver Paşa'nın Alman hayranlığı)

I. Dünya Savaşı'nın Başlaması

1914

Osmanlı Devleti'nin Savaşa Katılması

1914

Sevk ve İskân Kanunu

1915

ABD'nin Savaşa Girmesi

1917

Wilson İlkeleri

1918

Savaşın Sona Ermesi

1918

Paris Barış Konferansı

1919

I. Dünya Savaşı

Kazanım Ders Notu - 5

» Savaşta Girmemiz

- İngiliz sömürgesi olan Mısır'ı bombalayan iki Alman gemisi Goben (Yavuz) ve Breslav (Midilli), İngiliz donanmalarından kaçarak boğazları geçip Osmanlı'ya sığındı.
- Osmanlı'ya sığınan bu gemileri İngiltere istediye de Osmanlı bu gemileri satın aldığını bildirmiş, Alman askerlerine Türk asker kıyafetleri giydirilmiş, gemilere Osmanlı bayrağı çekilerek bu iki geminin isimleri değiştirilmiştir. Bu iki gemi Karadeniz'i geçerek Rus limanlarını (Sivastopol, Odessa) bombalamış ve Osmanlı resmen savaşa girmiştir.

» I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı'nın Savaştığı Cepheler

Taarruz Cepheleri	Savunma Cepheleri	Yardım Gönderdiğimiz Cepheler
Kanal Kafkas	Çanakkale Irak (Basra) Suriye-Filistin Hicaz-Yemen	Galiçya Makedonya Romanya

DİKKAT: Taarruz cephelerimiz baş harfi "K" ile başlamaktadır. Yardım cephelerinin sonunda ise yardımın "Ya" sı bulunmaktadır. Geriye kalanlar savunma cepheleridir.

» Kafkas Cephesi

Osmanlı – Çarlık Rusya arasında yapılmıştır.

Cephenin açılmasının nedenleri:

- Rusları Doğu Anadolu'dan atarak Orta Asya Türkleri ile birleşip büyük bir Türk dünyası kurmak (**Turancılık**)
- Bakü petrolünün kontrolünü sağlamak (Almanya'nın isteğidir.)

Enver Paşa'nın emri sonrasında ordumuz saldırıya geçmiştir. Ancak ağır kış şartları, malzemelerin zamanında gelememesi gibi nedenlerden binlerce askerimiz donarak şehit olmuştur. Tarihimizde yaşanan bu olaya **Sarıkamış Olayı** denilir. Bu olaydan sonra Ruslar, Doğu Anadolu'yu işgal etti. Bu tarihlerde Çanakkale Cephesi kapanmış ve Mustafa Kemal bu cepheye atanmıştır. Cepheye gelen **Mustafa Kemal, Ruslardan Muş ve Bitlis'i almıştır**. Bu cephe devam ederken Rusya'da halk ayaklanmış ve kendi krallarını (Çar) devirmiştir. Bu olaya Bolşevik İhtilali denilir. Bu ihtilal sonrasında Çarlık (Krallık) Rusya yıkılmış, Sovyet Rusya kurulmuştur. Yeni kurulan Sovyet Rusya, I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir. Rusya savaştan çekilince Osmanlı Devlet ile Brest Litowsk Anlaşması'nı imzalamıştır.

Brest Litowsk Antlaşması ile;

- Berlin Anlaşması ile kaybettiğimiz Kars, Ardahan ve Batum'u geri aldık.
- Rusya, I.Dünya savaşından çekildi ve Kafkas Cephesi kapandı.

NOT: Rusya savaştan sonra bütün gizli anlaşmaları dünyaya duyurmuştur.

» Kanal Cephesi

Osmanlı – İngiltere arasında yapılmıştır.

NOT: Almanya'nın isteği üzerine açılmıştır.

AMAÇ: İngiltere'nin Uzak Doğu sömürgelerine giden yolu ele geçirmektir.

Almanların da desteğiyle hareket eden **Bahriye Nazırı Cemal Paşa komutasındaki Osmanlı askerleri**, Şubat 1915'te Süveyş Kanalı'na ulaşmak için harekete geçtiler. Ancak çöl şartları, açlık ve susuzluk askerlerimizin Kanal'ı ele geçirme girişimlerinin başarısızlıkla sonuçlanmasına neden oldu.

I. Dünya Savaşı'nın Başlaması

1914

Osmanlı Devleti'nin Savaşa Katılması

1914

Sevk ve İskân Kanunu

1915

ABD'nin Savaşa Girmesi

1917

Wilson İlkeleri

1918

Savaşın Sona Ermesi

1918

Paris Barış Konferansı

1919

I. Dünya Savaşı

Kazanım Ders Notu - 5

» Çanakkale Cephesi

Savaş kimler arasında yapıldı?

İngiltere ve Fransa birlikte hareket ederek Osmanlı Devleti'ne savaş açmıştır.

İtilaf Devletlerinin savaşı başlatma gerekçeleri nelerdir?

- Rusya'ya yardım götürerek iç karışıklık çıkmasını engellemek
- İstanbul ve boğazları alarak Osmanlı'yı savaş dışına itmek ve savaşı kısa sürede bitirmek
- Savaşa girmeyen Balkan milletlerini kendi yanlarına çekmek

Savaşın gidişatı nasıl olmuştur?

- İtilaf Devletleri bu amaçlarına ulaşmak için büyük bir donanma ile Çanakkale Boğazı'ndan geçmeye çalışsalar da gemiler boğaza düşenen mayınlara çarparak ağır hasar almaya başladı. Türk tabyalarının isabetli atışları ve Türk askerinin amansız direnişi karşısında boğazı denizden geçemeyeceğini anlayan ve ağır yara alan İtilaf donanması karadan çıkarma yapma kararı aldı.
- Düşman kuvvetleri bu kez de Mehmetçiğin azmi ve genç bir komutanın askerî dehasının ortaya koyduğu strateji ile karşılaştılar. 19. Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal'in emrindeki 57. Alay ve diğer birlikler harekete geçirerek düşmanı geri püskürttü.

Savaşın sonuçları nelerdir?

- I. Dünya Savaşı'nın süresi uzadı (2 yıl kadar).
- Rusya'ya yardım götürülemedi ve Rusya'da iç karışıklık çıktı (Bolşevik İhtilali).
- Bulgaristan, Osmanlı Devleti'nin (İttifak Devletlerinin) yanında savaşa girdi.

NOT: Bulgaristan'ın savaşa girmesi ile Osmanlı – Almanya arasında kara bağlantısı kurulmuştur.

NOT: Mustafa Kemal buradaki başarılarından dolayı yarbaylığa yükselmiştir. Bu cephedeki başarıları sayesinde ileride yapılacak olan Kurtuluş Savaşı'nın lideri olma yolunda önemli bir adım olmuştur.

» Hicaz-Yemen Cephesi

Osmanlı – İngiltere arasında yapılmıştır.

İngilizler casuslar gönderip Arapları toprak vaadiyle Osmanlı'ya karşı kışkırttı. Şerif Hüseyin ve oğulları ayaklandı. Savaşı kaybettik. Ümmetçilik akımı sona erdi.

» Irak (Basra) Cephesi

Osmanlı – İngiltere arasında yapılmıştır.

Cephe, bölgedeki petrol alanlarını ele geçirmek ve kuzeye doğru ilerleyip Ruslarla birleşmek isteyen İngiliz kuvvetleri tarafından açıldı. Osmanlı Devleti ilk başta Kut'ül Amare'de başarılı olsa da İngiltere sömürgelerinden durmadan yardım geldiği için başarısız oldu.

» Suriye Filistin Cephesi

Osmanlı – İngiltere arasında yapılmıştır.

Bu savaş, Kanal Cephesi'nin devamıdır. İngilizler, Kanal Cephesi'nde Osmanlı'yı geri püskürtünce Arapların da desteğini arkasına alarak Filistin ve Kudüs'ü ele geçirdi. Ordumuz Suriye'ye çekildi. Bu sıralarda Mustafa Kemal, bu cepheye 7. Ordu komutanı olarak atandı. Ancak I. Dünya Savaşı bitince Mustafa Kemal, İstanbul'a geri çağırıldı.

NOT: Galiçya, Makedonya ve Romanya cepheleri sınırlarımız dışında savaştığımız ve müttefiklerimize yardım gönderdiğimiz cephelerdir.

I. Dünya Savaşı'nın Başlaması

1914

Osmanlı Devleti'nin Savaşa Katılması

1914

Sevk ve İskân Kanunu

1915

ABD'nin Savaşa Girmesi

1917

Wilson İlkeleri

1918

Savaşın Sona Ermesi

1918

Paris Barış Konferansı

1919

I. Dünya Savaşı

» Ermeni Sorunu

Asırlar boyunca Ermenilerle Müslümanlar barış ve huzur içinde bir arada yaşamışlardır. Ticaret ve sanatla uğraşan, kuyumculuk yapan Ermeniler, refah içinde bir hayat sürmüşlerdir. 19. yüzyılda Avrupalı devletlerin kışkırtmasıyla Balkanlardaki birçok azınlık isyan ederken Ermeniler böyle bir isyanı akıllarından bile geçirmemişlerdi. Bundan dolayı Ermenilere “millet-i sâdika” (sadık millet) denilmiştir. Ancak artan milliyetçilik akımı ve Rusya’nın da kışkırtmaları sonrasında Kafkas Cephesi devam ederken bazı Ermeni çeteleri Rusya ile iş birliği yaparak halka ve ordu-muza saldırmıştır. Bu durum karşısında Osmanlı Hükûmeti, çıkardığı Sevk ve İskân Kanunu (27 Mayıs 1915) ile olaylara karışan Ermeniler ve onlara yardım edenleri ülkenin daha sakin bir bölgesi olan Suriye’ye nakletme kararı almıştır. Bu göçler sırasında yaşanan bazı olumsuzluklar günümüzde Ermeniler tarafından soykırım olarak iddia edilmektedir.

» ABD'nin Savaşa Girmesi

ABD başlangıçta tarafsız bir ülkeydi. Deniz yoluyla İngiltere ile ticaret yapıyordu. Ancak Alman denizaltıları ABD ticaret gemilerini batırınca ABD, İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girdi. ABD Başkanı Wilson savaşa girdiğinde kendi ismiyle Wilson İlkelerini yayımladı.

» Wilson İlkeleri

- Yenenerler, yenilenlerden toprak ve tazminat almayacaktır.
 - >> I. Dünya Savaşı’nı bitiren maddedir. Ayrıca İngiltere’nin daha fazla güçlenmesi engellenmek istenmiştir.
 - Devletler arası gizli anlaşma yapılmayacak, aşırı silahlanmaya son verilecektir.
 - Her millet nüfusunun çok olduğu bölgede kendi devletini kurabilecektir.
 - >> Bu madde ile Yunanlar ve Ermeniler, Anadolu’dan toprak talebinde bulunmuşlardır.
 - Türkler de nüfusunun çok olduğu bölgede kendi devletini kurabilecektir.
 - Dünya barışı için bir örgüt kurulmalıdır.
 - >> Paris Barış Konferansı’ndan sonra Milletler Cemiyeti kurulmuştur.
 - Boğazlar Türklerindir ancak dünya ticaretine açılacaktır.
- ÖNEMLİ:** ABD’nin savaşa girmesi veya Wilson İlkelerinin yayımlanması I. Dünya Savaşı’nı bitiren olaylardır.

» Paris Barış Konferansı

TOPLANMA NEDENİ: I. Dünya Savaşı’nda yenen devletler ile yenilen devletler arasında barış anlaşmalarını imzalamak.

ASIL AMAÇ: Osmanlı’yı aralarında yeniden paylaşmak

Paris Konferansı’ndaki Önemli Bazı Gelişmeler; Wilson’un istediği barış örgütü olan Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kurulmuştur.

I. Dünya Savaşı’nın sonlarına doğru Yunanistan, İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girince konferansa davet edildi. İtalya’nın payı olan İzmir ve çevresi Yunanistan’a verildi.

NOT: İtilaf Devletleri arasındaki ilk anlaşmazlıktır. Nedeni İngiltere’nin Akdeniz ve boğazların çevresinde güçlü bir İtalya görmek istememesidir.

Konferans sonucunda şu antlaşmalar imzalanmıştır:

Almanya: Versay Ant. Avusturya: Sen Jermen Ant.

Macaristan: Trianon Ant. Bulgaristan: Nöyyi Ant.

NOT: Osmanlı ile yapılacak olan antlaşma, paylaşımlar tam olarak yapılamadığından dolayı sonraya ertelenmiştir.

» I. Dünya Savaşı’nın Sonuçları

- İtilaf Devletleri savaşı kazandı. Savaşın en kârlı çıkan devlet İngiltere oldu. Dünya haritası yeniden belirlendi.
- İmparatorluklar parçalandı ve milli devletler kuruldu.
- Yeni rejimler ortaya çıktı (Faşizm, Nazizm, Sosyalizm).
- Sömürgeciliğin yerini manda ve himaye fikri aldı.

I. Dünya Savaşı’nın Başlaması

Osmanlı Devleti’nin Savaşa Katılması

Sevk ve İskân Kanunu

ABD’nin Savaşa Girmesi

Wilson İlkeleri

Savaşın Sona Ermesi

Paris Barış Konferansı

1914

1914

1915

1917

1918

1918

1919

İşgal Yıllarında Anadolu

Kazanım Ders Notu - 6

» Mondros Ateşkes Antlaşması

İmzalandığı yer

Osmanlı Devleti

İtilaf Devletleri

- Limni Adası'nın Mondros Limanı
- Rauf Bey
- Amiral Calthorpe

» Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Maddeleri ve Yorumları

- Boğazlar açık olacak ve İtilaf Devletlerince işgal edilecektir.

Amaç: Anadolu ve İstanbul arasındaki bağlantıyı koparıp Osmanlı Hükûmeti'ni baskı altında tutmak

- Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için gerekli askerin dışında Osmanlı ordusu terhis edilecektir. Bütün savaş gemilerine, taşıt, araç, gereç, silah ve cephanelere el konulacaktır.

Amaç: İşgaller sırasında Osmanlı Devleti'ni savunmasız bırakmak ve direnişi engellemek

- Tüm telsiz, telgraf hatlarının kontrolü; Toros tünelleri ve bütün demir yollarının denetimi İtilaf Devletleri tarafından sağlanacaktır.

Amaç: Halkın işgallerden haberdar olmasını ve örgütlenmesini engellemek

- İtilaf Devletlerinin esirleri derhâl serbest bırakılacak, Osmanlı esirleri serbest bırakılmayacaktır.

Yorum: Uluslararası eşitlik ilkesine aykırı bir durumdur.

- İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir (7. Madde).

Amaç: İşgallere yasal dayanak ve bahane oluşturmak. Bu maddeyi gerekçe göstererek Anadolu'yu işgal etmişlerdir.

- Doğudaki altı vilayette (Sivas, Elâzığ, Diyarbakır, Bitlis, Erzurum, Van) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu illeri işgal edilebilecektir (24. madde).

Amaç: Bahaneler oluşturarak Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurmak

» Mondros Sonrası İşgaller

İtilaf Devletleri, barış antlaşmasının imzalanmasını beklemeden Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesini dayanak göstererek Osmanlı topraklarını işgale başladı.

- İngilizler ilk olarak Musul'u, daha sonra Antep, Urfa ve Maraş'ı işgal etti. Samsun, Çanakkale, Kars, Batum ve Ardahan'a asker çıkardı.
- Fransızlar Adana ve Mersin çevresini,
- İtalyanlar Antalya, Konya ve Muğla çevresini,
- Yunanlar İzmir ve Doğu Trakya'yı işgal etti.

NOT: Bu anlaşma ile Osmanlı Devleti **fiilen** sona ermiştir.

İtilaf Devletlerinin donanmaları 13 Kasım 1918'de İstanbul'a geldi. O gün düşman gemilerini gören Mustafa Kemal "Geldikleri gibi giderler." diyerek bir mücadeleye gireceğinin işaretini verdi. Bu söz Mustafa Kemal'in vatani kurtarmadaki kararlılığının bir göstergesidir.

Padişah ve Damat Ferit Paşa; işgallerin geçici olacağını düşünüyor ve halktan işgaller karşısında sakin kalmalarını, aşırı tepki vermemelerini istiyordu.

Mustafa Kemal Paşa ise Mondros Ateşkes Antlaşması'nın doğuracağı felaketi seziyor ve bu antlaşmanın en çok ülkeyi yabancı işgaline açık bırakan hükümlerine tepki gösteriyordu.

Mondros Ateşkes Antlaşması

İzmir'in İşgali

Samsun'a Çıkış

Havza Genelgesi

Amasya Genelgesi

Erzurum Kongresi

Sivas Kongresi

Amasya Görüşmeleri

Misakımillî Kararları

TBMM'nin açılması

Sevr Barış Antlaşması

30 Ekim 1918

15 Mayıs 1919

19 Mayıs 1919

28-29 Mayıs 1919

22 Haziran 1919

23 Temmuz 1919

4-11 Eylül 1919

20-22 Ekim 1919

28 Ocak 1920

23 Nisan 1920

10 Ağustos 1920

Cemiyetler ve Kuvâ-yı Milliye

Kazanım Ders Notu - 7

» İzmir'in İşgal Edilmesi

- Mondros'un 7. maddesine, Paris Konferansı'nda kendilerine verilen haklara ve Wilson İlkelerine dayanan Yunanlar, İzmir'i işgal etmiştir.
 - Yunanlara ilk kurşunu atan kişi Hasan Tahsin'dir.
 - Yunanlar, Batı Anadolu'da kendi nüfuslarının daha fazla olduğunu iddia ediyorlardı. Ayrıca Türklerin Rumları öldürdüğünü dünyaya yalan haberlerle duyuruyorlardı.
 - Bu durum üzerine ABD önderliğinde bir heyet İzmir'e gönderildi.
 - Heyetin başında ABD'li Amiral Bristol bulunmaktadır. Bu kişi kendi adıyla Amiral Bristol Raporu'nu yayımladı.
- AMİRAL BRISTOL RAPORU'NUN ÖNEMİ:** Bu rapora göre Türk nüfusu daha fazladır ve Yunanlar Türkleri katletmektedir.
- ÖNEMLİ:** Türklerin haklı olduğunu dünyaya duyuran ilk belge Amiral Bristol Raporu'dur.

» Kuvâ-yı Milliye'nin Kurulması

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Anadolu'da yapılan işgallere karşı Türk halkı teşkilatlanarak millî direniş ruhunu ortaya çıkardı. İşgallere karşı vatani koruma ve bağımsız yaşama isteği sonucunda oluşan bu direniş ruhuna Kuvâ-yı Milliye (millî kuvvetler) denilmiştir.

» Cemiyetler

Yararlı Cemiyetler

- Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti**
Yunanların Doğu Trakya'yı işgalini engellemek için kurulmuştur.
 - İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti**
Yunanlara karşı kurulmuştur.
 - Redd-i İlhak Cemiyeti**
Yunanların İzmir'i işgaline karşı kuruldu.
 - Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti**
Erzurum ve diğer doğu vilayetlerinin Ermenilere verilmesini engellemek amacıyla kuruldu.
 - Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti**
Pontus Rum Cemiyetinin zararlı faaliyetine karşı kurulmuştur.
 - Kilikyalılar Cemiyeti**
Adana ve civarını (Çukurova) Fransızlara karşı savunmak üzere kurulmuştur.
 - Milli Kongre Cemiyeti**
Basın ve yayın yoluyla ülkeyi savunmuştur. Kuvâ-yı Milliye kelimesini ilk kez kullanan cemiyettir. Ulusal bir cemiyettir.
 - Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti**
Mustafa Kemal'in isteği üzerine kadınlar tarafından Sivas ve çevresinin güvenliğini sağlamak üzere kurulmuştur.
- NOT:** Yararlı cemiyetler Milli Kongre hariç hepsi bölgeseldir. Tüm bu cemiyetler Sivas Kongresi'nde **Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti** adı altında birleştirilecektir.

Zararlı Cemiyetler

Milli Varlığa Düşman Cemiyetler

- Sulh ve Selameti Osmaniye Cemiyeti
- Teali İslam Cemiyeti
- Kürt Teali Cemiyeti
- Hürriyet ve İtilaf Fırkası
- Wilson Prensipleri Cemiyeti
- İngiliz Muhipleri Cemiyeti

Azınlıkların Kurduğu Cemiyetler

- Mavri Mira > Bizans'ı kurmak
- Etnik-i Eteryâ > Bizans'ı kurmak
- Pontus Rum > Trabzon ve çevresi

Ermenilerin Kurduğu Zararlı Cemiyetler

- Hinçak ve Taşnak > Doğu Anadolu

Yahudilerin Kurduğu Zararlı Cemiyetler

- Alyans İsrailit ve Macabi= Yahudilerin kurduğu bu cemiyetler, Filistin'de bir Yahudi devleti kurmak için çalıştılar.

NOT: Azınlıkların kurduğu bu cemiyetler, kendi din adamlarından ve İtilaf Devletlerinden destek almışlardır.

Mondros Ateşkes
Antlaşması

30 Ekim 1918

İzmir'in
İşgali

15 Mayıs 1919

Samsun'a
Çıkış

19 Mayıs 1919

Havza
Genelgesi

28-29 Mayıs 1919

Amasya
Genelgesi

22 Haziran 1919

Erzurum
Kongresi

23 Temmuz 1919

Sivas
Kongresi

4-11 Eylül 1919

Amasya
Görüşmeleri

20-22 Ekim 1919

Misakımillî
Kararları

28 Ocak 1920

TBMM'nin
açılması

23 Nisan 1920

Sevr Barış
Antlaşması

10 Ağustos 1920